

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. W. prawa do emerytury.

Decyzja została wydana na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43).

W uzasadnieniu decyzji Zakład wyjaśnił, iż staż ubezpieczeniowy W. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 17 lat 10 miesięcy i 14 dni, a staż pracy w szczególnych warunkach 9 miesięcy i 16 dni.

Do ogólnego stażu pracy Zakład nie zaliczył zatrudnienia w okresie od 1 października 1973 roku do 30 października 1976 roku w (...) Spółdzielni Pracy, gdyż okres ten pokrywa się z okresem zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) (od 1 stycznia 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku) oraz w Bazie Remontowej M. (...) P. (...) od 5 listopada 1973 roku do 31 maja 1976 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony W. W. wnosząc o uchylenie decyzji i przyznanie prawa do emerytury.

Wyjaśnił, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ma 25 lat stażu ubezpieczeniowego oraz ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, co oznacza iż spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. W. urodził się (...). W dniu 29 stycznia 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(wniosek - k.1-8 akt ZUS, II plik)

Do dnia 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym w następujących okresach:

- od 15 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w Ł. jako sanitariusz zespołów wyjazdowych (świadczenie pracy – k.11 akt ZUS, I plik),
- od 1 października 1973 roku do 30 października 1976 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w Ł. jako składacz ręczny (świadczenie pracy – k.26 akt ZUS, II plik),
- od 5 listopada 1973 roku do 31 maja 1976 roku z tytułu zatrudnienia w Bazie Remontowej M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...) jako ślusarz,
- od 1 czerwca 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w Ł. jako sanitariusz (świadczenie pracy – k.13a akt ZUS, I plik),
- od 10 stycznia 1977 roku do 30 listopada 1981 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. jako konserwator maszyn i urządzeń,

- od 7 grudnia 1981 roku do 30 października 2014 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. – przy czym w okresie od 7 grudnia 1981 roku do 31 sierpnia 1992 roku jako główny mechanik wydziału, a od 1 września 1992 roku jako likwidator (świadczenie pracy – k.18 akt ZUS),
- od 1 grudnia 1991 roku do 31 stycznia 1995 roku w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością joint venture w P. jako dyrektor oddziału (świadczenie pracy – k.26 akt ZUS, I plik)
- od 1 stycznia 1996 roku do 31 lipca 2000 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. jako pełnomocnik w wymiarze 3/4 etatu (świadczenie pracy – k.28 akt ZUS, I plik)

Wojewódzka (...) w Ł. wydała ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, potwierdzając iż w okresie od 15 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku i od 1 czerwca 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego na stanowisku sanitariusza noszowego zespołów wyjazdowych.

(świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, akta osobowe – k.45)

W (...) Spółdzielni Pracy w Ł. ubezpieczony pracował przy rozbiórce składów zecerskich – demontował ramy wypełnione czcionką, materiały wkładał do szuflad lub do ponownego przetopu. Prace te ubezpieczony wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, po zakończeniu prac przez zecerów i drukarzy. Praca odbywała się w godzinach wieczornych i nocnych.

W pracy ubezpieczony miał kontakt ze stopami ołowiu. Praca odbywała się w hałasie, który wywoływały maszyny linotypu.

W dniu 24 listopada 2005 roku likwidator (...) Spółdzielni Pracy w Ł. wydał ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, iż ubezpieczony wykonywał pracę od 1 października 1973 roku do 30 października 1976 roku polegającą na składaniu form typograficznych z materiału zecerskiego, rozkładaniu form, sortowaniu materiałów zecerskich oraz układaniu go w regałach zecerskich, na stanowisku składacza ręcznego.

(zeznania świadka Z. Ś. min.01:02:19-01:06:36 protokół z 27.02.2019 r., zeznania ubezpieczonego min.00:02:52-00:41:33 protokół z 17.04.2019 r., kopia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k.23)

Akta osobowe byłych pracowników (...) Spółdzielni Pracy w Ł. zostały skradzione.

(zawiadomienie – k.42)

W Bazie Remontowej M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...) ubezpieczony wykonywał prace ślusarskie, zajmował się obróbką – skrawaniem.

(zeznania ubezpieczonego min.00:02:52-00:41:33 protokół z 17.04.2019 r.)

Ubezpieczony podjął pracę w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. w dniu 10 stycznia 1977 roku jako konserwator maszyn. Ubezpieczony wykonywał pracę na tym stanowisku do 30 listopada 1981 roku.

Spółdzielnia (...) zajmowała się rekonstrukcją tkanin muzealnych, obiciowych, dekoracyjnych. Maszyny używane do produkcji były stare, gdyż przy rekonstrukcji tkanin należało zachować jej walory.

Ubezpieczony pracę wykonywał na hali produkcyjnej, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczony zajmował się konserwacją i naprawą maszyn oddziału tkalni i oddziału przygotowawczego, gdzie były przewijarki i snowadło. Awaryjność maszyn na tkalni była duża. Ubezpieczony współpracował z majstrem

oddziałowym, głównym mechanikiem. Czas pracy dostosowywał do potrzeb zakładu. Awaryjne maszyny zgłaszał ubezpieczonemu majster, który nadzorował pracę tkaczy. Ubezpieczony sam decydował o czasie pracy, ale musiał wypracować pełny etat. Do obowiązków ubezpieczonego należało zapewnienie sprawności wszystkich maszyn.

W przypadku awarii ubezpieczony demontował uszkodzoną część, którą naprawiali ślusarze, a następnie montował naprawioną część. Zdarzało się, że ubezpieczony wykonywał proste części do maszyn.

Na hali produkcyjnej był hałas wywołany pracą maszyn oraz zapylenie.

Ubezpieczony był jedynym pracownikiem zajmującym się konserwacją i naprawą maszyn w spółdzielni.

(zeznania świadków: M. S. min.00:09:32-00:17:01; Z. R. min.00:35:44-00:49:13; protokół z 27.02.2019 r.; zeznania ubezpieczonego min.00:02:52-00:41:33 protokół z 17.04.2019 r., min.00:01:13-00:32:37 protokół z 17.07.2019 r.)

Od 7 grudnia 1982 roku ubezpieczony został zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. na stanowisku głównego mechanika.

Ubezpieczony nadzorował pracę 4 ślusarzy, tokarza, elektryków, stolarzy, pracowników kotłowni (w sezonie grzewczym).

Ubezpieczony przebywał na hali produkcyjnej w ramach obowiązków zawodowych. Zdarzało się że przebywał na hali jednego dnia 5 godzin, a kolejnego tylko zaglądał, gdyż miał inne obowiązki.

Ubezpieczony wykonywał pracę w wydzielonym pomieszczeniu, na oddziale przygotowawczym. Pomieszczenie to nie było wyciszone, panował tam hałas i drgania jak na hali produkcyjnej.

Jako główny mechanik ubezpieczony zajął się modernizacją parku maszynowego. Modernizacja ta miała miejsce pod koniec lat 80-tych i wówczas remontów było mniej.

Do zadań ubezpieczonego należało również sporządzenie harmonogramu remontów generalnych, który był następnie zatwierdzany przez zarząd. Ubezpieczony brał udział w naradach, wykonywał prace w biurze, jeździł do oddziału do Z. oraz do biura przy ul. (...). Ubezpieczony podlegał bezpośrednio prezesowi spółdzielni.

Ubezpieczony wnioskował o premię dla swojego zespołu, wyliczał godziny pracy, ale nie obliczał wynagrodzenia. Te prace zajmowały mu około 10 % czasu pracy.

(zeznania świadków: M. S. min.00:09:32-35:44; J. Z. (1) min.00:49:13-00:59:00; Z. Ś. min.00:59:00-01:02:19 protokół z 27.02.2019 r., zeznania ubezpieczonego min.00:02:52-00:41:33 protokół z 17.04.2019 r., min.00:01:13-00:32:37 protokół z 17.07.2019 r., umowa o pracę – akta osobowe – k.60)

W budynku zajmowanym przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w Ł. w dniach 1 i 2 stycznia 2009 roku nastąpiła awaria instalacji wodociągowej. W wyniku zalania zniszczeniu uległy min. dokumenty osobowe pracowników.

(pismo – k.58-59)

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 14 grudnia 2017 roku w sprawie IVK 746/16 ubezpieczony został skazany za to, że w dniu 8 grudnia 2014 roku w Ł. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru przedłożył jako autentyczne podrobione przez nieustaloną osobę dokumenty w postaci zaświadczenia o pobranych zarobkach z dnia 31 maja 1976 roku wystawionego przez Bazę Remontową M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w Ł., a także posłużył się dokumentami określonymi w art. 271 § 1 k.k. to jest wystawionych przez osobę uprawnioną do wystawiania dokumentu poświadczających nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne w postaci świadectwa pracy z dnia 1 grudnia 1981 roku wystawionego przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w Ł., zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 3 października 1983 roku wystawionego przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w Ł. oraz świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 3 października

1983 roku wystawionego przez (...) Spółdzielnię Pracy (...) w Ł., czym wypełnił znamiona art. 270 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art.11§2 k.k. w zw. z art.12 k.k.

(kopia wyroku – k.105-107)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z ww. dokumentów, których autentyczności ani treści merytorycznej strony nie kwestionowały.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd pominął dowód z dokumentu w postaci kopii świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach opatrzonego datą 31 października 2014 roku wystawionego przez (...) Spółdzielnię (...) w likwidacji w Ł. w którym wskazano, że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 7 grudnia 1981 roku do 31 sierpnia 1992 roku na stanowisku głównego mechanika – dozoru inżynieryjno-technicznego na wydziale obróbki surowców włókienniczych i wydziale przędzalni. Treść tego dokumentu wskazująca na wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jest sprzeczna z zeznaniami świadków oraz ubezpieczonego. Z zeznań tych jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony poza dozorem inżynieryjno – technicznym i kontrolą jakości wykonywał również inne prace, które nie były pracami w szczególnych warunkach.

Sąd pominął również opatrzone datą 3 października 1983 roku świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że ubezpieczony wykonywał prace konserwatora maszyn i urządzeń na wydziale obróbki surowców włókienniczych i przędzalni na stanowisku konserwatora maszyn w okresie od 10 stycznia 1977 roku do 30 listopada 1981 roku, gdyż w toku postępowania karnego wykazano, że dokument ten poświadcza nieprawdę.

Niemniej jednak skazanie ubezpieczonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017 roku w sprawie IVK 746/16, nie stoi na przeszkodzie wykazania innymi środkami dowodowymi zatrudnienia zarówno w Bazie Remontowej M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w Ł. jak i (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w Ł..

Zatrudnienie ubezpieczonego w Bazie Remontowej M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w Ł. potwierdził świadek Z. Ś.. Świadek wyjaśnił, iż nie zachowała się dokumentacja osobowa dotycząca zatrudnienia ubezpieczonego. Niemniej jednak okres tego zatrudnienia jest irrelevantny dla ustalenia 25-letniego stażu ubezpieczeniowego gdyż, pokrywa się z zatrudnieniem ubezpieczonego w (...) Spółdzielni Pracy w likwidacji w Ł. (od 1 października 1973 roku do 30 października 1976 roku).

Z zeznań świadka M. S. nie wynika jakie czynności wykonywał ubezpieczony w okresie zatrudnienia na stanowisku konserwatora maszyn. Świadek była na hali na której pracował ubezpieczony 3 razy w okresach remanentowych i nie ma pełnej wiedzy o tym jak była zorganizowana praca ubezpieczonego i jakie wykonywał czynności. Świadek zeznała, iż „nie pamięta tego pierwszego okresu zatrudnienia”, „nie wie dokładnie czym zajmował się konserwator” oraz że „pracował przy utrzymaniu maszyn”. Natomiast co do drugiego okresu zatrudnienia z zeznań świadka wynika, iż ubezpieczony pracował jako główny mechanik, nadzorował ślusarzy, elektryków, stolarzy, wypełniał karty wynagrodzeń, brał udział w naradach. Z zeznań świadka wynika, iż wydziała ubezpieczonego na hali z pracownikami, rzadko w pokoju.

Zakres zadań ubezpieczonego związany z pracą jako konserwator maszyn potwierdził świadek Z. R., zeznając iż ubezpieczony pracował przy obsłudze maszyn i remoncie maszyn. Zakres zadań ubezpieczonego potwierdził również świadek Z. Ś., zeznając iż praca ubezpieczonego polegała na nadzorze przy remontach, że była to praca na hali.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka J. Z. (2) w zakresie dotyczącym prac jakie wykonywał ubezpieczony jako główny mechanik. Z zeznań tych wynika, iż ubezpieczony sprawował nadzór nad produkcją czyli tkalnią i sprawował dozór nad pracownikami, czasem wykonywał czynności techniczne jak prowadzili wymianę krosien. Z zeznań świadka wynika również, iż obsługą techniczną zajmowali się ślusarze, stolarz, palacze, kierowcy.

Świadek Z. Ś. potwierdził również, że ubezpieczony pracował w poligrafii i w zakładach (...).

Zeznania ubezpieczonego znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadków. Ubezpieczony wskazał, iż zajmował się remontem i konserwacją maszyn w pierwszym okresie zatrudnienia w spółdzielni (...). Podlegał głównemu mechanikowi, któremu również podlegali stolarze i ślusarnia. Gdy ubezpieczony objął stanowisko głównego mechanika również nadzorował prace ślusarzy i stolarzy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 1270) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 184 ust. 2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Definicja ustawowa „pracy w szczególnych warunkach” została zawarta w art. 32 ust. 2 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do treści art. 32 ust. 4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art. 32 ust. 4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09). Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia Rady Ministrów), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią § 3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 roku, II UKN 446/99), niemniej jednak zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączane jest, stosownie do treści art. 473 § 1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art. 246 i 247 k.p.c.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także gdy z dokumentów wynika co innego. W orzecznictwie (wyroki Sądów Apelacyjnych: w S. z dnia 20 września 2012 roku, III AUa 374/12; w Ł. z dnia 3 kwietnia 2013 roku, III AUa 1267/12; w B. z dnia 17 kwietnia 2013 roku, III AUa 10430/12) przyjmuje się, że „dowód tylko z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej. Inaczej mówiąc moc dowodowa zeznań świadków, jest tak niska, że dowody z zeznań świadków nie spełniają wymogu dowodów pewnych, jednoznacznych i precyzyjnych. Z tej zatem przyczyny na takich dowodach nie można oprzeć orzeczenia pozytywnego dla strony.” W tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy ubezpieczonego, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku I PK 194/08). Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 roku II UK 306/07). A contrario – możliwe jest natomiast sumowanie prac na różnych stanowiskach w ramach dobowej normy czasu pracy o ile wszystkie te prace stanowią pracę w warunkach szczególnych.

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ww. ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku, III AUa 3113/08; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku, III AUa 466/06; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku, III AUa 795/08). Sąd nie jest zatem w żaden sposób związany oceną charakteru zatrudnienia pracownika dokonaną przez pracodawcę w wystawionym pracownikowi świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ma ono służyć jedynie celom dowodowym. Dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (art. 233 § 1 k.p.c.) – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2009 roku, I UK 316/08; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III UK 213/10).

W niniejszej sprawie sporne były dwie okoliczności:

- 1) spełnienie przez ubezpieczonego W. W. warunku posiadania co najmniej 25 lat stażu pracy,
 - 2) spełnienie przez ubezpieczonego warunku posiadania co najmniej 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Pozostałe dwa warunki co do wieku i braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym zostały przez ubezpieczonego spełnione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wymogu posiadania co najmniej 25 – letniego okresu ubezpieczenia należy wskazać, iż analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że warunek ten przez ubezpieczonego został spełniony.

Do stażu pracy należy zaliczyć następujące okresy zatrudnienia:

- 1) od 15 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku w Wojewódzkiej (...) w Ł., na podstawie świadectwa pracy (2 miesiące 16 dni),
- 2) od 1 października 1973 roku do 31 maja 1976 roku w (...) Spółdzielni Pracy w Ł. na podstawie świadectwa pracy (2 lata 8 miesięcy),
- 3) od 1 czerwca 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w Ł. na podstawie świadectwa pracy (6 miesięcy),
- 4) od 10 stycznia 1977 roku do 30 listopada 1981 roku (4 lata 10 miesięcy i 20 dni) i od 7 grudnia 1981 roku do 31 grudnia 1999 roku (17 lat i 24 dni) w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł., na podstawie zeznań ubezpieczonego, świadków M. S., Z. R., J. Z. (2), Z. Ś. i świadectwa pracy.

Łącznie okres ubezpieczenia wynosi 25 lat i 5 miesięcy.

Przy obliczeniu stażu ubezpieczeniowego Sąd nie sumował okresów ubezpieczenia z kilku tytułów jeżeli następują w tym samym czasie, stąd zaliczenia okresu pracy w (...) Spółdzielni Pracy w Ł. do 31 maja 1976 roku, gdyż od 1 czerwca do 31 grudnia 1976 roku ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej (...) w Ł.. Podleganie w jednym czasie kilku tytułom do ubezpieczenia ma wpływ jedynie na wysokość składek i tym samym wysokość świadczenia.

Przy ustaleniu sumarycznego stażu ubezpieczeniowego Sąd nie brał pod uwagę spornego zatrudnienia w Bazie Remontowej M. (...) P. (...) Przedsiębiorstwo Państwowe (...), gdyż okres ten pokrywa się z okresem zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w Ł..

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony nie spełnił wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 roku.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach Zakład zaliczył ubezpieczonemu zatrudnienie w Wojewódzkiej (...) w łącznym wymiarze 9 miesięcy i 15 dni.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż do stażu pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w Ł. w okresie od 1 października 1973 roku do 31 maja 1976 roku (2 lata 8 miesięcy) na stanowisku składacza form.

Praca ta została wymieniona w Dziale XI punkt 1 ww. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, polegająca na obróbce materiału zecerskiego i form drukowych ze stopu drukarskiego na stanowisku składacza ręcznego w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na składaniu form drukarskich.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach podlega również okres zatrudnienia w (...) od 10 stycznia 1977 roku do 30 listopada 1981 roku (4 lata 10 miesięcy i 20 dni) na stanowisku konserwatora maszyn i urządzeń.

Prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń (...) na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie zostały wymienione w dziale XIV pod pozycją 25. Niewątpliwie w spornym okresie ubezpieczony zajmował się remontem maszyn na oddziale tkalni i oddziale przygotowawczym. Na oddziałach tych były wykonywane prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. W czasie wykonywania prac przez ubezpieczonego na oddziałach tkalni i oddziale przygotowawczym odbywała się produkcja, jednie naprawiana maszyna była wyłączona z ruchu. Ubezpieczony zajmował się demontażem uszkodzonej części, którą naprawiali ślusarze, a następnie jej montażem. Sporadycznie ubezpieczony sam wykonał uszkodzoną część. Dodatkowo do obowiązków ubezpieczonego należała konserwacja maszyn zgodnie z planem.

Ubezpieczony zajmował się utrzymaniem prawidłowego funkcjonowania całego obiektu, był jedynym konserwatorem. Wykonywał te prace w trakcie ruchu zakładu, co stanowiło dodatkową uciążliwość.

Natomiast do pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć okresu zatrudnienia na stanowisku głównego mechanika.

Ubezpieczony wskazał, iż praca ta odpowiada pracy wymienionej w dziale XIV pod pozycją 24 ww. rozporządzenia - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Wskazać należy, że dla oceny, czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07; z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07; z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, III UK 38/07; z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/07).

Jak wskazano wcześniej dla oceny, czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach zasadnicze znaczenie ma rodzaj powierzanej mu pracy oraz to czy była ona wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (po 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy).

Praca ubezpieczonego na stanowisku głównego mechanika polegała nie tylko stałym nadzorze pracowników – ślusarzy, stolarzy, elektryków, palaczy, gdyż ubezpieczony wykonywał inne czynności związane z zakupem maszyn, brał udział w naradach, oceniał pracowników, wypełniał karty wynagrodzeń. Zdarzało się, że ubezpieczony wspólnie z podległą mu brygadą wykonywał prace na hali, przy remontach maszyn. Ubezpieczony nadzorował nie tylko pracowników którzy wykonywali prace w szczególnych warunkach (jak konserwatorów maszyn i urządzeń), ale także takich którzy pracy w szczególnych warunkach nie wykonywali jak elektrycy, ślusarze, stolarze. Dodatkowo ubezpieczony wypełniał karty wynagrodzeń, brał udział w naradach, sporządzał plany remontów, zajmował się zakupem maszyn celem wymiany parku maszynowego. Prace wykonywał zarówno na hali produkcyjnej, ale też jak wynika z zeznań świadka J. Z. (2) jeździł do Z., do biura spółdzielni przy ul. (...).

Niewątpliwie do ubezpieczonego należał dozór inżynieryjno-techniczny, jednak nie ma wystarczających dowodów na potwierdzenie, że prace te ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nawet jeśli przyjąć, że czynności związane z wypełnianiem kart wynagrodzeń czy sporządzeniem planu napraw były ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiły jego integralną część to już udział w naradach, zakup maszyn czy też wyjazdy do Z., należy potraktować jako dodatkowe czynności.

W utrwalonym orzecznictwie zwraca się uwagę, że zachodzi potrzeba odróżnienia czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowanym dozorem inżynieryjno-technicznym, od czynności, które nie pozostają w żadnym związku z tym dozorem i stanowią dodatkowe obowiązki. Czym innym jest bowiem wykonywanie czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, a czym innym wykonywanie w ramach zakresu obowiązków również innych czynności, niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji. Wykonywanie takich czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2011 roku, II UK 48/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 marca 2013 roku, III AUa 1093/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 sierpnia 2012 roku, III AUa 374/12).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku (I UK 184/13) wyjaśnił, że „dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” - aby mógł być uznany za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - musi odpowiadać łącznie następującym warunkom:

- 1) musi być dozorem inżynieryjno-technicznym, czyli dozorem specjalistycznym, a nie dozorem „jakimkolwiek” (nie może być „zwykłym” dozorem wykonywanym w ramach pracowniczego podporządkowania kierownictwu pracodawcy);
- 2) musi być sprawowany „na oddziałach i wydziałach”, czyli powinien być wykonywany bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub powodujące znaczny stopień uciążliwości pracy albo wymagające wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia;
- 3) powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach (zawartymi w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.) i wykonywanych bezpośrednio przez osoby, nad którymi sprawowany jest nadzór;
- 4) musi być wykonywany stale przez osobę nadzorującą, czyli nie może mieć charakteru okazjonalnego (peryferyjnego);
- 5) powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu pracy, jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym przez nią stanowisku.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 17 stycznia 2012 roku (I UK 189/11), że „Pomimo wykonywania pewnych czynności w warunkach nienarażających bezpośrednio na szkodliwe dla zdrowia czynniki, można uznać, że dana osoba wykonuje pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jeżeli są to czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego immanentną cechą (poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.)”.

Ubezpieczony w spornym okresie od 7 grudnia 1981 roku do 31 sierpnia 1992 roku zajmował się nie tylko dozorem (technicznym) specjalistycznym i kontrolą jakości pracy pracowników, ale także wykonywał inne czynności, które nie były związane z tym dozorem jak udział w naradach, zakup parku maszynowego. Nie ma też dowodów z których wynikałoby, że nadzór ubezpieczonego polegał na ciągłym sprawdzaniu poprawności wykonania remontu i usunięcia awarii, wykonywania prac, że ubezpieczony wykonywał swoją pracę wraz z pracownikami wykonującymi prace przy remoncie i eksploatacji urządzeń do produkcji tkanin. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczony stale, przez całą dniówkę roboczą (przez 8 godzin) zajmował się dozorem technicznym i kontrolą jakości. Zeznań świadka J. Z. (1) wynika, iż na hali ubezpieczony mógł być „jednego dnia 5 godzin, a w drugim dniu tylko zaglądał”.

Zatem okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku głównego mechanika nie jest okresem pracy w szczególnych warunkach, gdyż w tym czasie ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac wymienionych w wykazie A Dziale XIV poz. 24 stanowiącym załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia - prac polegających na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Należy także wskazać, iż w części spornego okresu od 1 grudnia 1991 roku do 31 stycznia 1995 roku ubezpieczony był zatrudniony jako dyrektor oddziału w (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością joint venture w P., co niewątpliwie miało wpływ na możliwość wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Reasumując ubezpieczony z warunków do przyznania prawa do emerytury określonych w art.184 ust.1 ww. ustawy spełnił następujące:

- 1) ukończył 60 lat,
- 2) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- 3) ma staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku ponad 25 lat.

Ubezpieczony nie wykazał natomiast wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie do 1 stycznia 1999 roku przez okres co najmniej 15 lat.

Wobec powyższego podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego.

6 sierpnia 2019 roku